

Sayı : 64272063-610-26860
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-6981)

GÜNLÜDÜR
04 Ekim 2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 25.07.2016 tarihli ve 43452547-120.07-47514 sayılı yazısı.

Ankara Milletvekili Sayın Ali Haydar HAKVERDİ'nin tarafıma tevcih ettiği 7/6981 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim

Dr. Berat ALBAYRAK
Bakan

Ek :7-6981 Esas Numaralı Önerge Cevabı (5 sayfa)

Soru 1:

Güneydoğu'da özellikle Mardin Kızıltepe ve diğer illerde yetişen buğday ve mısır, ülkemizin en değerli tarım ürünleri arasındadır. Neredeyse makarnalık buğdayın tamamına yakını bu bölgede yetişmektedir. Son yıllarda yanlış uygulanan enerji politikaları ile çiftçilerimiz tarlalarını ekemez hale getirilmiştir. 2013 yılında uygulanmaya başlanan Çiftçi Kayıt Sistemi ile dönüm başı elektrik fiyatlama, büyük arazi sahiplerine siyasi ilişkileri kanalıyla avantaj sağlarken, küçük arazi sahipleri için tam bir zulüm haline gelmiştir. Bu yetmezmiş gibi yeni dönemde hayata geçirilmek istenen 'uzaktan okuma' sistemiyle çiftçiler ne kadar elektrik harcadığını bilmeden sadece fatura ile karşı karşıya kalacaktır. Yine iktidarla siyasi bağlantısı olan arazi sahipleri fatura ödemezken diğer çiftçiler mağdur edilecektir. Bu durum Güneydoğu'da yaşayan ve hayatını tarımla ikame ettiren birçok aileyi batıya göçe teşvik eder hale gelmiştir.

14-15 Haziran tarihlerinde ziyaret ettiğim Mardin Kızıltepe Köylülerinin tarafıma aktarmış olduğu bilgiler çerçevesinde;

-Mayıs ve Haziran aylarında başta Mardin Merkez ve ilçelerinde kaç saat elektrik kesintisi yapılmıştır? Yapılmış ise gerekçeleri nelerdir?

Cevap 1:

Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na (EPDK) sunmak zorunda olduğu kesinti raporları ile ilgili verilere göre, 2016 yılı Mayıs ayı içerisinde Mardin ili ve ilçelerinde; meydana gelen şebeke işletmecisinden kaynaklanan (arıza, bakım onarım v.s.) elektrik kesinti sayı ve süreleri;

Mayıs 2016 için;

Bildirimli kesintiler: Toplam: 915 adet ; 2.073,6 saat

Bildirimsiz kesintiler: Toplam: 4965 adet ; 8.226,109 saat

Toplam: 5880 adet kesinti ; 10.299,70 saat

Haziran 2016 için;

Bildirimli kesintiler: Toplam: 260 adet ; 2.146,1 saat

Bildirimsiz kesintiler: Toplam: 4428 adet ; 7.188,29 saat

Toplam: 4688 adet kesinti ; 9334,395 saat

Olmak üzere 2016 yılı Mayıs ve Haziran ayları için toplam; 10.568 adet elektrik kesintisi, toplam 19.634,09 saat süre ile gerçekleşmiştir.

Soru 2:

'Uzaktan sayaç okuma' sistemi kaç ilde uygulanacaktır? Bu sistemle çiftçilerin ne kadar elektrik tükettiğini görmeden sadece faturadan görebilecekleri iddiaları doğru mudur? BU sistemde oluşacak suiistimallerin önüne nasıl geçilecektir?

Cevap 2:

Bölgede yoğun olarak kaçak elektrik kullanılmakta olup, kaçak elektrik kullanımı ile mücadele kapsamında, bölgede hizmet veren Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş. tarafından bir takım çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Kaçakla mücadele kapsamında yapılan uygulamalardan biri de; sayaçlara müdahale edilmesini engellemek yönünde yapılan uygulamalar olup soruda bahsedilen uygulama bu kapsamda gerçekleştirilen uygulamalardan birisidir.

Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliği;

“Sayaç yeri

MADDE 40 - (1) Sayaç ve ilgili ölçü aletlerinin yeri, ilgili mevzuat çerçevesinde dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından belirlenir. Sayaç güvenli ve kolayca okunabilecek şekilde tesis edilir.

(2) İlgili tüzel kişi, teknik gereklilik halinde ilave ölçü ve kontrol cihazları tesis edebilir. Tüketici, dağıtım şirketi tarafından tesis edilen sayaç, ölçü ve kontrol cihazları ile bunların tesis edileceği yerler için kira veya başka bir ad altında herhangi bir bedel talep edemez.”

Hükümleri uyarınca, Dağıtım Şirketi sayaç yerini belirler ve gerekli gördüğü hallerde ilave ölçü ve kontrol cihazları tesis edebilir.

Dağıtım Şirketi, tesis edilen sayaçlarla ilgili olarak;

Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliği;

“Genel hükümler

MADDE 39 - (1) Tüketicinin aktif ve reaktif elektrik enerjisi tüketimi ile güç ölçümleri; ilgili mevzuat uyarınca tesis edilen sayaçlar ve uygun şekilde tesis edilmiş ölçüm sistemleri kurulmak suretiyle ölçülür.

(2) Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi, sayaçlara ilişkin olarak, Kanun kapsamında sayaçların kurulumu, bakımı ve işletimi ile 11/1/1989 tarihli ve 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu hükümleri doğrultusunda sayaçlara ilişkin gerekli işlemleri yapmakla yükümlüdür.”

Hükümleri uyarınca, Kanun kapsamında sayaçların kurulumu, bakımı ve işletimi ile 11/1/1989 tarihli ve 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu hükümleri doğrultusunda sayaçlara ilişkin gerekli işlemleri yapmakla yükümlüdür.

Tüketiciler düzenlenen faturalarda tüketim miktarları ile ilk ve son endeksleri görebilmekte olduklarından, fazla tahakkuk yapıldığı düşünülen fatura ile ilgili olarak Dağıtım Şirketine itiraz edebilmektedirler. Dağıtım Şirketi, fatura itirazı halinde gerekli incelemeleri yaparak gerekli ise düzeltme yapmak ve tüketiciyi bilgilendirmekle yükümlüdür.

Tüketicinin ölçüm cihazlarının hassasiyeti ile ilgili bir şüphe etmesi halinde;

Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliği;

“Sayaç kontrolü

MADDE 41 - (1) Sayacın arızalanması veya ölçme hassasiyetinden şüphe edilmesi halinde, ilgili tüzel kişi veya tüketici tarafından sayacın kontrolü talep edilebilir. Bu talep, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu hükümleri çerçevesinde karşılanır. Sayacın doğru tüketim kaydettiğinin tespiti halinde sayaç sökme- takma ile 3516 sayılı Kanun çerçevesinde oluşan bedeller talep sahibi tarafından karşılanır.”

Hükümleri uyarınca, itiraz hakkı bulunmakta olup yukarıda belirtilen hükümler doğrultusunda işlem yapılmaktadır. Bu kapsamda şikâyet konusu sayaç konuya ilişkin otorite olan Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı temsilcisinin nezaretinde muayene edilmekte ve buna göre işlem yapılması gerekmektedir. Böylece tüketici, dağıtım şirketinin uygulamasını gerektiğinde denetletirebilmektedir.

Sorular 3, 9, 11:

- 2013 yılında Mısır için dönüm başı 70 TL alınan elektrik bedeli 110 liraya, buğday için alınan 25 lira elektrik bedelinin 50 liraya çıkartıldığı iddiaları doğru mudur? Bu dönemlerde mısır ve

buğday üretim miktarları ve fiyatlarındaki artış ya da azalış ne kadardır?

- Mardin Kızıltepe köylerinde çiftçilere elektrik faturalarını ödemeleri için ayrıca taahhütname imzalatıldığı iddiaları doğru mudur?
- Bu bölgeler için çiftçileri destekleyecek ve göçü engelleyecek destek paketleri düşünülmekte midir?

Cevaplar 3, 9, 11:

Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş. tarafından 2013 yılında tarımsal sulama yapılan abonelere yönelik dönüm bazlı faturalandırma işlemi yapılmamıştır. Şirket abonelerine yönelik değişik kampanyalar uygulamaktadır. Çiftçilerin elektrik faturalarını ödemeleri konusunda taahhütname imzalatılması gibi bir uygulama bulunmamaktadır.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (GTHB) tarafından tarım sektörünün geliştirilmesi, üretimin artırılması, rekabetçi bir yapıya kavuşturulması ve kırsal alanda refah düzeyinin iyileştirilmesi amacıyla önemli destekler sağlanmaktadır.

Üreticilere; bitkisel üretimden hayvancılığa, kırsal kalkınmadan girdi desteklerine kadar birçok kalemde destek sağlanmakta olup, destekler bütçe imkânları çerçevesinde arttırılmaktadır.

Tarım sektörüne sağlanan destekler son 13 yılda önemli oranda artırılmış ve sektörün geliştirilmesi temelinde çeşitlendirilmiştir. 2002 yılında 1 Milyar 868 Milyon TL olan toplam tarımsal destekler, 2016 yılında 11,6 Milyar TL'ye çıkarılmıştır.

Çiftçimizin tarım sektörüne sağlanan desteklerden azami ölçüde yararlanması için çalışmalar devam etmekte olup, tamamlanınca kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Soru 4:

Abonelerden sayaç okuma için 30 lira alındığı, elektrik kullanmayıp evinde dahi olmayan abonelere 78 lira sabit fatura gönderildiği iddiaları doğru mudur?

Cevap 4:

1/1/2016 tarihi itibarıyla EPDK tarafından sayaç okuma bedeli belirlenmemekte olup, sayaç okuma maliyetine ilişkin bedel, 19/12/2015 tarihli ve 29567 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Dağıtım Sistemi Gelirinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ kapsamında dağıtım gelir tavanı içerisinde tüketici faturalarına yansıtılmaktadır.

Öte yandan elektrik faturalarında yer alan ve EPDK tarafından 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un verdiği yetki çerçevesinde belirlenmekte olan perakende elektrik satış tarifeleri ile düzenlenen aktif enerji bedeli ve dağıtım bedeli, kWh bazında tüketicilere yansıtıldığından söz konusu bedeller tüketicinin tüketimi var ise alınmaktadır.

Soru 5:

Bölgenin elektrik iletim hatlarında iyileştirme ve bakım en son ne zaman yapılmıştır? İletim esnasında kaybolan elektrik yüzde kaçtır?

Cevap 5:

Şirket tarafından faaliyet alanında bulunan Mardin ilinde kayıp kaçak ile mücadele ve kesintilerin azaltılmasına yönelik 2015 yılında 28,6 milyon TL yatırım gerçekleştirilmiş olup 2016 yılında ise 53,3 milyon TL yatırım gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Mardin ilindeki

çiftçilerin daha sağlıklı enerji kullanabilmeleri için şirketin yaptığı yatırım çalışmaları dışında Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü ile de koordinasyon sağlanmış 2 yeni trafo merkezi kurulmuş, iletim hatlarının güçlendirme çalışmaları yapılmıştır.

Ayrıca EPDK tarafından bölgede oluşan elektrik sorunlarının çok büyük bölümünün aşırı kaçak elektrik kullanımından kaynaklandığı, elektrik dağıtım hatların ve/veya tesislerinin kullanım süreleri ile ilgili olmadığı, aşırı kaçak elektrik kullanımından oluşan yoğun ve büyük çaplı hasarlar sonucu oluşan elektrik kesintileri ve tesis yıpranmalarına bağlı olduğu değerlendirilmektedir.

Soru 6:

Mardin Kızıltepe köylerine genelde tek fazlı elektrik verildiği iddiaları doğru mudur? Çiftçilerin yoğun olarak yaşadığı bölgeye neden tek fazlı elektrik verilmektedir? Bu şekilde verilen elektriğin sadece televizyon ve aydınlatmaya yettiği bilindiğine göre çiftçilere makine ve motorlarının çalıştırılmaması için uygulanan bir yöntem midir?

Cevap 6:

Konuya ilişkin olarak bölgeden EPDK'ya ulaşan bazı dilekçelerde tek fazdan elektrik verildiği gibi ifadelere rastlanmış ancak Şirketin cevabında olayın arıza kaynaklı olduğu, aşırı yük veya arıza sonucu OG veya AG sigorta atmasına bağlı geliştiği, bu gibi durumlarda ekiplerce arızaya müdahale edilerek arızanın giderildiği ve enerji arzının sağlandığı belirtilmiştir.

Bununla birlikte teknik olarak bakıldığında, AG şebekede tek fazdan besleme yapılması durumunda, yalnızca, söz konusu besleme yapılan fazdan bağlı olan tüketicilerin enerji alabileceği, diğerlerinin elektriklerinin olmayacağı dolayısıyla bu aboneler için olayın kesinti anlamına geleceği ve bu durum ortadan kaldırılmadığı sürece elektrik kullanamayacakları; OG seviyesinde de benzer bir durumun söz konusu olduğu, arıza sebebiyle OG sigortasının atması halinde böyle bir durumla karşılaşılacağı ancak bu durumda da OG fazlardan hangilerinin gerilimli olduğuna bağlı olarak ilgili dağıtım transformatörlerinin AG çıkış fazlarından birinde kullanıma elverişli gerilim varken diğerlerinde düşük gerilim olacağı ve düşük gerilimli fazlardan bağlı abonelerin elektrik kullanamayacağı, üç fazdan bağlı abonelerin ise üç fazlı cihazlarının çalışmayacağı; buna göre hem AG seviyesi hem de OG seviyesinde yukarıda belirtildiği gibi olayın bir kısım aboneler için kesinti niteliğinde olacağı dikkate alındığında iddia edildiği şekilde bilinçli bir uygulamanın anlamlı ve sürdürülebilir olmayacağı görülmektedir.

Soru 7:

Son yıllarda bölgede rüşvet soruşturması geçiren TED AŞ yetkilileri var mıdır?

Cevap 7:

Dicle Elektrik Dağıtım AŞ'nin fiili devir tarihi olan 28.06.2013'ten bu yana bölgede soruşturma geçiren personel bulunmamaktadır.

Soru 10:

Son 3 yılda tüketilen elektrik ve karşılığında alınan bedelin toplamı nedir?

Cevap 10:

Dicle Elektrik Dağıtım AŞ'nin faaliyet gösterdiği dağıtım bölgesinde 2013, 2014 ve 2015 yıllarında dağıtım sistemine giren enerji miktarı ve dağıtım sisteminden çıkan enerji miktarına ilişkin rakamlar ile Dicle Elektrik Perakende Satış AŞ tarafından tarifesi düzenlemeye tabi ve

ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ HAYDAR HAKVERDİ’NİN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6981)

tarifesi düzenlemeye tabi olmayan tüketicilere vergi, fon ve paylar hariç tahakkuk ettirilen tutarlar aşağıda yer almaktadır.

DAĞITIMA ESAS ŞEBEKEYE GİREN ENERJİ (kWh)			DAĞITIMA ESAS ŞEBEKE ÇIKIŞI ÖLÇÜLEN ENERJİ (kWh)		
2013	2014	2015	2013	2014	2015
19.483.659.607	20.051.437.056	21.053.331.605	4.719.565.765	5.183.373.869	5.860.150.575

Vergi, Fon ve Paylar Hariç Tahakkuk Ettirilen Tutar (TL)		
2013	2014	2015
1.530.979.386	2.239.747.529	1.288.273.948

Soru 12:

Okul ve Camilere dahi elektrik verilmediği iddiaları doğru mudur?

Cevap 12:

Okul ve cami dahi olsa abonenin borcunun olması halinde bölgede sorumlu Dağıtım Şirketi tarafından mevzuata göre enerjisi kesilmektedir.